

Önellenőrzés

Az önellenőrzésre az adózó önadózás esetén jogosult, de nem kötelezett. Az adózónak saját magának kell megállapítania és bevallania az adóját és költségvetési támogatását, ezért az ezekkel kapcsolatos tévedését is utóbb lehetősége van korrigálni az elévülési időn belül. Az önellenőrzéssel az adózó helyesbíti és bevallja az adó, illetve a költségvetési támogatás alapját, valamint az adó és költségvetési támogatás összegét, megállapítja és bevallja az önellenőrzési pótléket és ezeket egyidejűleg meg is fizeti.

Az önellenőrzésre vonatkozó és a kapcsolódó jogszabályhelyek: az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (továbbiakban: Art.) 7. §, 13. § (1) bekezdés, 28/B. §, 29. §, 30. §, 31. § (14) bekezdés, 34. §, 49-51. §, 93. §, 124/B- 124/D. §., 164. §, 165. §, 168-169. §, 175. § (3) bekezdés, 1. számú melléklet I/A/6. pont, valamint I/B/3. pont ai) alpont.

1. Az önellenőrzés feltételei:

a) A tévedés feltárása és annak nyilvántartásba vétele.

Az önellenőrzéssel feltárt adót és költségvetési támogatást – a magánszemély jövedelemadója kivételével – a feltárás időpontjában nyilvántartásba kell venni.

A nyilvántartásnak minimálisan tartalmaznia kell a következőket:

- az eredeti bevallási kötelezettség törvényben meghatározott határnapja,
- a helyesbítés (nyilvántartásba vétel) időpontja,
- a helyesbítéssel érintett adónem/támogatásnem megnevezése,
- a helyesbített adó, költségvetési támogatás alapja,
- a helyesbített adó, költségvetési támogatás összege.

A nyilvántartáshoz mellékelni kell

- a helyesbítés szöveges indokolását,
- az önellenőrzési pótlék számításának levezetését (a bevallás benyújtására előírt határnapot követő első naptól az önellenőrzés benyújtásának napjáig, illetve a nyilvántartásba vételig eltelt napok száma, az önellenőrzési pótlék napi mértéke, az önellenőrzési pótlék összege, az önellenőrzés azon összege, amit az önellenőrzés eredményeként az adózónak pénzügyileg rendezni kell).

A nyilvántartást és a helyesbítés bizonylatait az elévülési időn belül meg kell őrizni. Ez azért szükséges, hogy az önellenőrzési szándék más személy, így a hatóság számára

is megismerhető legyen, tehát az adóhatóság az önellenőrzés korábbi tényleges megtörténtét ellenőrizni tudja.

A személyi jövedelemadó esetében nyilvántartásba vételi kötelezettség nincsen. A bevallással, önellenőrzéssel kapcsolatos bizonylatait azonban a magánszemélynek is meg kell őriznie az elévülési időn belül.

Az adóhatóság az önellenőrzési nyilvántartást csak ellenőrzési eljárás keretében vizsgálhatja, az önellenőrzési nyilvántartást az adózónak az önellenőrzésről szóló bevalláshoz nem kell csatolnia.

b) Az eredetileg tévesen bevallott adó (kötségvetési támogatás) megállapítása.

c) A megállapított adó (jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatás) bevallása, illetve a költségvetési támogatás (adó) igénylése.

d) A bevallással egyidejűleg az esetleges pótlólagos fizetési kötelezettség teljesítése.

e) Amennyiben az önellenőrzés pótlékfizetési kötelezettséggel is jár, akkor az önellenőrzési pótlék megállapítása és egyidejű megfizetése.

f) A már benyújtott bevallás helyesbíthető önellenőrzéssel és csak a bevallás benyújtására előírt határidő leteltét követően.

g) Önellenőrzéssel csak azt az adót, költségvetési támogatást lehet helyesbíteni, amely helyesbítésének összege az 1000 forintot, a magánszemély személyi jövedelemadója, egészségügyi hozzájárulása és a helyi adó esetében a 100 forintot meghaladja. Az összeghatárokat adónként és évenként, illetve adózási időszakonként külön-külön kell figyelembe venni.

Az önellenőrzést – mint minden más bevallást – az adózón kívül annak meghatalmazottja, megbízottja is benyújthatja, az önellenőrzést adótanácsadó, adószakértő, okleveles adószakértő ellenjegyezheti.

2. Az önellenőrzés korlátai:

a) Nincs helye önellenőrzésnek, ha az adózó az adóról egyáltalán nem nyújtott be adóbevallást. Nem minősül önellenőrzésnek az, ha az adózó a határidőben be nem nyújtott adóbevallását pótolja. Ebben az esetben a bevallást kell pótlólag benyújtani, esetleg igazolási kérelemmel együtt. Ugyanakkor bevallási késedelem esetén is helye van a bevallás hibáját korigáló önellenőrzésnek.

b) Az önellenőrzés korlátja az is, ha megindul az ellenőrzés. Az ellenőrzés megkezdésétől a vizsgálat alá vont adó és költségvetési támogatás - a vizsgált időszak tekintetében - önellenőrzéssel nem helyesbíthető. Az ellenőrzés a megbízólevél kézbesítésével, illetve egy példányának átadásával kezdődik, ezért az adózónak az önellenőrzésről szóló bevallást legkésőbb ezen megbízólevél

kézbesítésének, illetve egy példánya átadásának a napját megelőző napon az adóhatósághoz be kell nyújtania (postára kell adnia).

Az adóhatóságnak az ellenőrzéssel kapcsolatos telefonos értesítése tehát nem eredményez önellenőrzési tilalmat, tekintve, hogy nem valósul meg a megbízólevél kézbesítése, illetve átadása, azaz nem kezdődik meg az ellenőrzés.

Amennyiben az adózó fellebbezésére a másodfokú adóhatóság megsemmisíti az első fokú határozatot és új eljárást rendel el, az új eljárás tényleges megkezdését megelőzően a vizsgálattal érintett adónemek és időszakok tekintetében az adózó előtt nem nyílik meg a lehetőség önellenőrzés benyújtására. Ilyen esetben a megindult eljárás az elsőfokú határozat megsemmisítésével nem fejeződött be, mivel a hatósági eljárás befejezése alatt az ügyet érdemben eldöntő határozat meghozatalát kell érteni. Mindebből következően ilyenkor sem jogosult az adózó önellenőrzést benyújtani.

- c) Az adóhatóság által utólag megállapított adót, költségvetési támogatást az adózó nem helyesbítheti. Az adóhatóság által megállapított jogsértések miatti jogkövetkezmények adózó általi önellenőrzésére nincsen lehetőség.

Előfordulhat, hogy az adózó az adóhatósági ellenőrzés jogerős befejezését követően tár fel olyan új tényt, körülményt, amely a korábbi adóellenőrzés megállapításainak megváltoztatását eredményezné. Ebben az esetben az adózó kérheti az adóhatóságtól az ellenőrzéssel lezárt bevallási időszak tekintetében az adó, a költségvetési támogatás ismételt vizsgálat alá vonását. Az ellenőrzés elrendeléséről az adóhatóság végzéssel dönt.

- d) Csak akkor kerülhet sor önellenőrzéssel történő bevallás-korrekcióra, ha az adózó az adó, költségvetési támogatás alapját, az adót, a költségvetési támogatást nem a jogszabálynak megfelelően állapította meg vagy bevallása számítási hiba, vagy más elírás miatt az adó, költségvetési támogatás alapja, összege tekintetében hibás. Ezért nincsen helye önellenőrzésnek, ha az adózó az adóbevallás, a költségvetési támogatás igénylése során nem tévedett, hanem a körülmények rossz mérlegelése vagy egyéb ok miatt nem használt ki valamely nyitva álló lehetőséget. Nincs helye ezért önellenőrzésnek, ha az adózó a törvényben megengedett választási lehetőséggel jogszerűen élt, és ezt az önellenőrzéssel változtatná meg.

Az Art. 34. § (7) bekezdése alapján az adózó nem önellenőrzést nyújt be, hanem a bevallásának kijavítását kezdeményezheti az adó megállapításához való jog elévülési idején belül, ha a bevallásban adó, adóalap, költségvetési támogatás összegét nem érintő hibát talál.

Az adózó az adókedvezményt azonban utólag önellenőrzéssel érvényesítheti, illetőleg igénybe veheti, amennyiben a vonatkozó anyagi jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik.

e) Nem korrigálható önellenőrzéssel az adózó gazdasági döntése (pl. költségelszámolási mód).

f) Nincs helye önellenőrzésnek az adó megállapításához való jog elévülése esetén. Az adó megállapításához való jog annak a naptári évnek az utolsó napjától számított 5 év elteltével évül el, amelyben az adóról bevallást, bejelentést kellett volna tenni, illetve bevallás, bejelentés hiányában az adót meg kellett volna fizetni. A költségvetési támogatás igényléséhez, a túlfizetés visszaigényléséhez való jog - ha törvény másként nem rendelkezik - annak a naptári évnek az utolsó napjától számított 5 év elteltével évül el, amelyben az annak igényléséhez való jog megnyílt. Az elévülés hat hónappal meghosszabbodik, ha az adóbevallás késedelmes benyújtásakor, illetve a költségvetési támogatás igénylésekor az adómegállapításhoz, illetve a költségvetési támogatás igényléséhez való jog elévüléséig kevesebb mint hat hónap van hátra.

Az önellenőrzés - ha az adókülönbözet az adózó javára mutatkozik - az elévülést megszakítja, azaz az elévülési idő újra kezdődik.

3. Az önellenőrzéshez használandó nyomtatványok:

- Társasház által a 41 jelű bevallásban bevallott személyi jövedelemadó önrevíziója a '410-es számú nyomtatványon végezhető.

- Önellenőrzésére az adott időszakra vonatkozó bevallási nyomtatványt kell használni az önellenőrzés benyújtásához is, az önellenőrzést jelölni kell a főlapon, az erre szolgáló helyen. (Pl.: ha a 0753-as bevallását szeretné önellenőrizni, akkor ezt a 0753-as bevallási nyomtatvány megfelelő kitöltésével teheti meg.)

- Általános forgalmi adóbevallások esetében a 2008. és az azt megelőző évek és időszakok önellenőrzésére szolgál a 08310-es bevallás. A 2008. évet követő években mindig az adott évre rendszeresített '65-ös típusú nyomtatványon kell az adott évre eső időszakok önellenőrzését elvégezni (pl. 0965, 1065, stb.) Az általános forgalmi adó a '31-es típusú általános önellenőrzési nyomtatványon nem helyesbíthető.

A fenti nyomtatványok, az azokat kitöltő, ellenőrző programok, a kitöltési útmutatók a NAV honlapjáról, www.nav.gov.hu letölthetőek.

4. Az önellenőrzésre felhívás

Új, 2013. január 01. napjától hatályos jogintézmény az önellenőrzésre történő felhívás. Az eljárás lényege, hogy az adóhatóság a vállalkozási tevékenységet nem folytató magánszemély adózót önellenőrzés elvégzésére hívhatja fel, ha az adózó bevallásának adatai és az állami adóhatóság rendelkezésére álló adatok összevetése alapján az adózó terhére mutatkozó eltérést állapít meg. Az önellenőrzésre való felhívásnak az adózó nem köteles eleget tenni, az önellenőrzés elmulasztása esetén mulasztási bírság kiszabásának nincs helye.

Az adózóval szemben ellenőrzés a felhívás közlésétől számított 30 nap elteltéig nem kezdhető meg a felhívásban megjelölt adónem és időszak tekintetében.

Ha az önellenőrzésre felhívásra a költségvetési támogatás kiutalására nyitva álló határidőn belül kerül sor, a felhívás kiadmányozásától az önellenőrzés beérkezéséig, de legfeljebb a felhívás közlését követő 30. napig a kiutalás határideje szünetel.

5. Az önellenőrzés joghatásai

Amennyiben az adózó a helyesbített adó, költségvetési támogatás alapot, adót, költségvetési támogatást bevallja, olyan helyzetbe kerül, mintha eredetileg is helyes bevallást adott volna be. Ebből adódóan az adóhatóság vizsgálata is az önellenőrzéssel helyesbített bevallásra terjed ki és ehhez viszonyítva állapítja meg az esetleges adókülönbözetet. Amennyiben az adott kötelezettség ismételt önellenőrzése válik szükségessé, akkor a korábbi önellenőrzés és az eredeti bevallás már egy egységet alkotnak, tehát a változást az előzőek szerint korrigált összeghez viszonyítva kell megállapítani.

Az adózó az önellenőrzéssel (az önellenőrzés céljára rendszeresített nyomtatvány benyújtásával) mentesül az adóbírság, mulasztási bírság alól, az adókülönbözeti költségvetési támogatás, továbbá az önellenőrzési pótlék megfizetésével pedig az önellenőrzés időpontjáig esedékes késedelmi pótlék alól, azaz a pótlék az önkéntes jogkövetéssel a felére vagy ismételt önellenőrzés esetén a háromnegyedére csökken.

Amennyiben az adózó az önellenőrzéssel feltárt adókülönbözetet bevallja, de az egyéb kötelezettségének nem tesz eleget, az önellenőrzést el kell fogadni, de ez egyéb szankcióval jár (adó meg nem fizetése esetén az eredeti esedékességtől a megfizetés napjáig a késedelmi pótlék, önellenőrzési pótlék meg nem fizetése esetén az önellenőrzés esedékességének napjától a tényleges megfizetés időpontjáig a késedelmi pótlék).

Ha az önellenőrzésnek a jogszabály által előírt nyilvántartásba vétele marad el, az adminisztratív mulasztás, amely mulasztási bírsággal sújtható.

A tárgyév valamely adóbevallására vonatkozó önellenőrzés nem érinti a tárgyévi adóbevallás gyakoriságát.

6. Az önellenőrzési pótlék

Az önellenőrzéshez pótlékfizetési kötelezettség kapcsolódhat. Önellenőrzési pótlékot akkor kell felszámítani az adózónak, ha az önellenőrzéssel módosított kötelezettség meghaladja az eredetileg bevallott kötelezettséget, vagy a bevallott támogatási igényjogosultság az önellenőrzés eredményeként csökken. Ellenkező esetben – az adózó javára mutató önellenőrzés esetén - pótlékot nem kell felszámítani.

Az önellenőrzési pótlékot adónként, illetve költségvetési támogatásonként a bevallott és a helyesbített adó, illetve költségvetési támogatás összegének különbözete után kell fizetni. Az önellenőrzési pótlék megállapítása önadózással, hatósági aktus nélkül

történik. Az önellenőrzési pótlékot a bevallás benyújtására előírt határidő leteltét követő első naptól az önellenőrzés benyújtásáig – a 7 - 8. pontokban foglalt esetekben a nyilvántartásba vétel napjáig – kell felszámítani és a bevallás benyújtásával egyidejűleg kell megfizetni.

A pótlék összegének téves megállapítása önmagában is okot adhat önellenőrzésre, és a helytelenül megállapított pótlék korrekciójára.

Mértéke:

a) Abban az esetben, ha adózó első alkalommal helyesbíti egy adott bevallás adott kötelezettségét vagy támogatását, akkor az önellenőrzési pótlék mértéke az egyébként felszámítandó késedelmi pótlék 50 %-a, ugyanazon bevallás ugyanazon kötelezettségének vagy támogatásának ismételt önellenőrzése esetén az önellenőrzési pótlék mértéke a késedelmi pótlék 75 %-a. Nincs annak jelentősége, hogy esetlegesen a korábbi önellenőrzésnél nem kellett önellenőrzési pótlékot fizetnie adózónak.

(A késedelmi pótlék mértéke minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része, tehát a pótlékköteles időtartam minden napjára az ezen a napon érvényes jegybanki alapkamat figyelembevételével kell kiszámolni. Az egy napra jutó pótlék mértékét 3 tizedes jegy pontossággal – kerekítés nélkül, a további tizedeseket elhagyva – kell kiszámítani és ezzel a mértékkel kell az önellenőrzési pótlék összegét megállapítani. A jegybanki alapkamat mértékét a Magyar Nemzeti Bank rendeletben határozza meg, amit közzétesz a Magyar Közlönyben, de a jegybanki alapkamat mértékének változásai megtalálhatók a NAV honlapján is.)

b) Amennyiben az önellenőrzés pótlólagos adófizetési kötelezettséget nem eredményezett, mert az adózó adóját az eredeti esedékességkor vagy korábbi önellenőrzése során hiánytalanul megfizette, a fizetendő pótlék összegét az általános szabályok szerinti mértékkel kell meghatározni, de az 5000 forintot, magánszemély esetében az 1000 forintot meghaladó összeget nem kell bevallani és megfizetni.

c) Amennyiben az önellenőrzés pótlólagos adófizetési kötelezettséget azért nem eredményez, mert a bevallani és megfizetni elmulasztott adót a későbbi bevallásában hiánytalanul bevallotta és megfizette, vagy a bevallani és megfizetni elmulasztott adó a következő elszámolási időszakban levonható adónak minősült volna, az önellenőrzési pótlék összege nem haladhatja meg a két bevallás közötti időre felszámítható késedelmi pótlék összegét.

Ugyanilyen szabályok alapján kell megállapítani az önellenőrzési pótlékot akkor is, ha a termékimportot terhelő általános forgalmi adót az adózó az adólevonási jog keletkezését követően, de az előző adómegállapítási időszakra vonatkozó adóbevallásban szerepeltette előzetesen felszámított levonható adóként.

d) Amennyiben több egymást követő elszámolási időszak általános forgalmi adó bevallását azért kellett önellenőrizni, mert az előző vagy korábbi elszámolási időszak téves bevallása miatt a göngyöltett levonható, de vissza nem igényelhető adó összegét az adózó helyesbítette, az önellenőrzési pótlék alapja az első téves adóbevallásban feltárt különbözet.

Nem kell önellenőrzési pótléket felszámítani:

- ha a helyesbítés az adó visszatérítése iránti igénnyel jár,
- ha a munkáltató vagy kifizető késedelmes vagy hibás igazolása miatt az adózó bevallását önellenőrzéssel helyesbíti,
- ha a munkáltató (kifizető) az elektronikus havi adó- és járulékbevallást a magánszemély hibás nyilatkozata miatt önellenőrzéssel helyesbíti.

Az önellenőrzési pótlék alapját nem csökkenti az ugyanazon időpontban másik adóbevallási időszakra vonatkozóan vagy más adóban, támogatásban feltárt adótöbblet összege.

Az egyes adónemekhez tartozó, forintban megállapított önellenőrzési pótlék együttes összegét (a magánszemély saját személyi jövedelemadó-bevallásának önellenőrzéssel történő helyesbítésének kivételével) az általános szabályok szerint 1000 forintra kerekítve kell az adózónak a bevallásban szerepeltetnie.

Magánszemély saját jövedelemadó-bevallása önellenőrzéssel történő helyesbítése esetén a megállapított önellenőrzési pótléket kerekítés nélkül, forintban kell bevallani és megfizetni.

A téves összegben bevallott önellenőrzési pótléket az adózó önrevízióval helyesbítheti. A tévedés adóhatóság által történő észlelése esetén nem kifogásolható, ha az adóhatóság határidő kitűzésével felszólítja az adózót a pótlékösszeg helyesbítésére, vagy a végrehajtott javításról az adózót tájékoztatja. Az önellenőrzési pótlék összegének helyesbítéséről szóló adóhatósági felszólításban, illetve a helyes pótlékösszegekről szóló tájékoztatásban – amiben a megállapított pótlékkülönbözet befizetésének határidejét is közölni kell – fel kell hívni az adózó figyelmét arra, hogy a határidő elmulasztása jogkövetkezményt von maga után. A bevallani elmulasztott önellenőrzési pótléket az adóhatóság adókülönbözetként állapíthatja meg, a befizetés elmulasztása esetén késedelmi pótléket számít fel. Ez utóbbit az Art. 43. § (8) bekezdésében szabályozott módon közli az adózóval.

Az önellenőrzési pótlék kivételes méltányosságból kérelemre mérsékelhető, ha megállapítható, hogy az adózó az adott helyzetben a tőle elvárható körültekintéssel járt el.

7. A munkáltató / kifizető által benyújtott bevallás önellenőrzésének speciális szabályai – a magánszemély kivételes önellenőrzési kötelezettsége

A munkáltató, a kifizető és az adóbeszedésre kötelezett maga köteles a kötelezettségei teljesítése során elkövetett tévedését korrigálni az általános szabályok szerint.

A munkáltató által megállapított jövedelemadót mégis a magánszemélynek kell önellenőrzéssel helyesbítene, ha

- a munkáltatóhoz adómegállapításra jogosító nyilatkozatot jogszerűen nem tehetett volna,
- adókedvezményét az igazolás késedelmes benyújtása vagy annak elmaradása miatt a munkáltató nem vette figyelembe.

Ha a munkáltató a munkáltatói adómegállapítást követően feltárja, hogy a magánszemély jogszerű eljárása mellett az adót tévesen állapította meg, és a magánszemély vele még munkaviszonyban áll, az adómegállapítást módosítja, és az adókülönbötet a magánszemély részére visszatéríti, illetőleg a következő kifizetéskor levonja. A munkáltató az adómegállapítás módosítását nyilvántartásba veszi, és egyidejűleg a módosított adómegállapításról igazolást állít ki a magánszemély részére. A munkáltató a levont, illetőleg visszatérített adókülönbötet a rá vonatkozó szabályok alapján vallja be, fizeti meg, illetőleg igényli vissza. A munkáltató a levonni elmulasztott adó után a munkáltatói adómegállapításra előírt határidőt követő naptól a nyilvántartásba vétel napjáig saját terhére önellenőrzési pótlékot állapít meg, melyet be kell vallania, és meg kell fizetnie. A munkáltató az önellenőrzési pótlék megállapítási, bevallási kötelezettség teljesítésével mentesül az adólevonási kötelezettség megsértésével összefüggő jogkövetkezmények alól. Amennyiben az adókülönbötet az előbbiek szerint nem vonható le teljes egészében, vagy a magánszemély időközben munkahelyet változtat, a munkáltató a levonás megghiúsulásától számított 15 napon belül az adókülönbötet még fennálló összegéről és a magánszemély adóazonosító számáról értesíti a magánszemély állami adóhatóságát, amely az egyébként rá vonatkozó szabályok szerint intézkedik a hátralék beszedése érdekében. Ilyen esetben késedelmi pótlék a fizetési felhívásban megjelölt teljesítési határidő lejártát követően számítható fel.

Az alábbi esetekben speciálisan alakul az adókülönbötet elszámolása.

Amennyiben a munkáltató objektív okok miatt nem tudja módosítani az adómegállapítását, mert

- a magánszemély már nem áll munkaviszonyban az adót megállapító munkáltatóval, vagy
- a magánszemély a munkáltatói adómegállapítást önellenőrzéssel helyesbítette, és erről nyilatkozott a munkáltatójának, vagy
- a magánszemély adóját a magánszemély halálára tekintettel az adóhatóság állapította meg,

a munkáltató a feltárt adókülönbözetet a feltárás időpontjában nyilvántartásba veszi és az adókülönbözet összegéről – a magánszemély adóazonosító számának feltüntetésével – 15 napon belül bejelentést tesz a magánszemély állami adóhatóságának. A munkáltató a feltárt adókülönbözetről lehetősége szerint tájékoztatja a magánszemélyt. A bejelentés alapján az adókülönbözetet az állami adóhatóság határozattal írja elő a magánszemély terhére, illetőleg javára. A munkáltató a levonni elmulasztott adó után a munkáltatói adómegállapításra előírt határidőt követő naptól a nyilvántartásba vétel napjáig saját terhére önellenőrzési pótlékot állapít meg, melyet be kell vallania és meg kell fizetnie. A munkáltató a bejelentési, önellenőrzési pótlék megállapítási, bevallási kötelezettség teljesítésével mentesül az adólevonási kötelezettség megsértésével összefüggő jogkövetkezmények alól.

Ha a munkáltató az összesített igazolás kiállítását követően, illetőleg a kifizető a kifizetésről szóló igazolás kiállítását követően tárja fel, hogy a magánszemély adóelőlegét, adóját nem a törvényben meghatározottak szerint állapította meg és vonta le, a feltárt hibát nyilvántartásba veszi és az adókülönbözet összegéről, a kifizetés jogcíméről, valamint a kifizetésről szóló igazolás kiállításának időpontjáról az adóazonosító szám feltüntetésével 15 napon belül bejelentést tesz a magánszemély állami adóhatóságához és a magánszemélyt értesíti, kivéve, ha a magánszemély értesítési címét nem ismeri. A bejelentés alapján az adókülönbözetet az állami adóhatóság határozattal írja elő a magánszemély terhére, illetőleg javára. Amennyiben a hiba a törvényben meghatározottnál alacsonyabb összegű adó, adóelőleg levonását eredményezte, a munkáltató (kifizető) az igazolás kiállításának napjától a nyilvántartásba vétel napjáig a levonni elmulasztott adó, adóelőleg után önellenőrzési pótlékot állapít meg, vall be, és fizet meg. A munkáltató (kifizető) a bejelentési, az önellenőrzési pótlék megállapítási és bevallási kötelezettség teljesítésével mentesül az adólevonási kötelezettség megsértésével összefüggő jogkövetkezmények alól.

Ha a magánszemély a munkáltató (kifizető) jogutód nélküli megszűnését követően tárja fel, hogy a munkáltató (kifizető) az adóelőlegét, adóját (ideértve a járulékot is) nem a törvényben meghatározottak szerint állapította meg és vonta le, és a hiba a törvényben meghatározottnál magasabb összegű adó, adóelőleg levonását eredményezte, erről a tényről az adóazonosító szám feltüntetésével bejelentést tehet az állami adóhatósághoz. A bejelentés alapján az adókülönbözetet az állami adóhatóság határozattal írja elő a magánszemély javára, amennyiben az állami adóhatóság nyilvántartása szerint a munkáltató (kifizető) a magánszemélytől a törvényben meghatározottnál magasabb összegű adót, adóelőleget vont le, vallott be és fizetett meg. Ilyen esetekben tehát a magánszemélynek nem kell önellenőrzést benyújtania.

8. A magánszemélyt terhelő járulékkal kapcsolatos önellenőrzés speciális szabályai

Ha a munkáltató (kifizető) a magánszemélynek teljesített kifizetésről szóló igazolás kiállítását követően tárja fel, hogy a magánszemélyt terhelő járulékot nem a törvényben meghatározottak szerint állapította meg és vonta le, a feltárt hibát

nyilvántartásba veszi. Amennyiben a hiba a törvényben meghatározottnál alacsonyabb összegű járulék levonását eredményezte, a munkáltató (kifizető) az igazolás kiállításának napjától a nyilvántartásba vétel napjáig a levonni elmulasztott járulék után önellenőrzési pótlékot állapít meg, vall be és fizet meg.

A munkáltató, amennyiben a magánszemély vele még munkaviszonyban áll, a törvényben meghatározottaktól eltérően megállapított és levont járulék nyilvántartásba vételét követően a feltárt hiba következményeként keletkezett járulékkülönbözetet a magánszemély részére visszatéríti, illetőleg a következő kifizetéskor levonja. A munkáltató a levont, illetőleg visszatérített járulék-különbözetet a rá vonatkozó szabályok alapján vallja be, fizeti meg, illetőleg igényli vissza.

Amennyiben a járulékkülönbözet az előbbiek szerint nem vonható le teljes egészében, vagy a magánszemély időközben munkahelyet változtat, a munkáltató a levonás megíúsulásától számított 15 napon belül a különbözet fennálló összegéről és a magánszemély adóazonosító számáról értesíti a magánszemély állami adóhatóságát, amely az egyébként rá vonatkozó szabályok szerint intézkedik a hátralék beszedése érdekében. Ilyen esetben késedelmi pótlék a fizetési felhívásban megjelölt teljesítési határidő lejártát követően számítható fel.

A kifizető a járulékkülönbözet összegéről, a kifizetés jogcíméről, valamint a kifizetésről szóló igazolás kiállításának időpontjáról az adóazonosító szám feltüntetésével 15 napon belül bejelentést tesz a magánszemély állami adóhatóságához és a magánszemélyt értesíti, kivéve, ha a magánszemély értesítési címét nem ismeri.

A munkáltató (kifizető) bejelentése alapján a járulékkülönbözetet az állami adóhatóság határozattal írja elő a magánszemély terhére, illetőleg javára.

A munkáltató, ha a járulékkülönbözet elszámolása megíúsult, továbbá a kifizető az önellenőrzési pótlék megállapítási, bevallási és a bejelentési kötelezettség teljesítésével mentesül a levonási kötelezettség megsértésével összefüggő jogkövetkezmények alól. A munkáltató, ha a magánszeméllyel a járulékkülönbözetet elszámolta, az önellenőrzési pótlék megállapítási, bevallási kötelezettség teljesítésével mentesül a levonási kötelezettség megsértésével összefüggő jogkövetkezmények alól.

Ha a munkáltató a vele munkaviszonyban már nem álló magánszemélytől a munkaviszony fennállása alatt a biztosítottat terhelő járulékot nem vonta le, de azt a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Tbj.) 50. § (5) bekezdésének első fordulata alapján bevallotta és megfizette, a le nem vont biztosított járulék összegének és a magánszemély adóazonosító jelének közlésével értesíti a magánszemély állami adóhatóságát. Az állami adóhatóság a munkáltató által le nem vont, biztosítottat terhelő járulékot határozattal írja elő a magánszemély terhére, és szükség esetén intézkedik az előírt járulék beszedése iránt. Amennyiben a magánszemélyt terhelő járulék összege megfizetésre, beszedésre került, az állami adóhatóság erről a magánszemély volt munkáltatóját értesíti, aki (amely) az általa a

Tbj. 50. § (5) bekezdése szerint jogszerűen bevallott biztosítotti járulékot önellenőrzéssel helyesbíti, a visszajáró összegről rendelkezik.

9. Az önellenőrzés elbírálása határozattal, ellenőrzés nélkül

Az adóhatóság az önellenőrzés előterjesztésétől számított 15 napon belül – ellenőrzés lefolytatása nélkül - határozattal bírálja el az adózó önellenőrzését, ha az önellenőrzést az adózó kizárólag arra hivatkozással terjeszti elő, hogy az adókötelezettséget megállapító jogszabály alaptörvény-ellenes vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusába ütközik. Ennek az eljárásnak csak akkor van helye, ha az adókötelezettséget megállapító jogszabály alaptörvény-ellenességét, vagy közösségi jogrendbe ütközését az Alkotmánybíróság, illetve az Európai Unió Bírósága az önellenőrzés előterjesztéséig még nem állapította meg (nem hirdette ki), vagy az adózó önellenőrzése az e tárgyban hozott döntéseknek nem felel meg.

Az ellenőrzés mellőzésére azért kerülhet sor, mert az adóhatóság ebben az esetben kizárólag jogkérdésben dönt és a döntéshozatalhoz az adózó írásban előterjesztett jognyilatkozatán kívül más bizonyíték megvizsgálására nincsen szükség. Ezen eljárás elsődleges célja a közigazgatási (adóigazgatási) eljárás mielőbbi, költségkímélő lezárása és a bírói út megnyitása. Az önellenőrzést ellenőrzés lefolytatása nélkül elbíráló határozat ellen az általános szabályoknak megfelelően jogorvoslatnak (az adóigazgatási eljárásban fellebbezésnek és a jogerős másodfokú határozat ellen bírósági felülvizsgálatnak) van helye. A jogszabály közösségi jogrendbe ütközése esetén polgári peres eljárásban van lehetőség a jogkérdést előzetes döntéshozatal keretében az Európai Unió Bírósága elé utalni, alaptörvény-ellenességre hivatkozás esetén pedig lehetőség nyílik az alaptörvény-ellenesség utólagos vizsgálatára az eljáró bíró indítványa alapján.

Amennyiben az Alkotmánybíróság, illetve az Európai Unió Bírósága az adófizetési kötelezettséget előíró jogszabály alaptörvény-ellenességét, illetve az Európai Unió kötelező jogi aktusába ütközését a döntés kihirdetéséhez képest visszamenőleges hatállyal állapítja meg és a döntés alapján az adózónak visszatérítési igénye keletkezik, az adózó a kérelmet az Alkotmánybíróság, illetve az Európai Unió Bírósága döntésének közzétételétől, illetve kézbesítésétől számított 180 napon belül az adóhatósághoz írásban terjesztheti elő, a határidő elmulasztása miatt igazolási kérelemnek nincs helye. A kérelmet az adóhatóság határozattal utasítja el, ha a döntés közzétételének, illetve kézbesítésének napjáig az adó megállapításához való jog elévült. Az adózó az általános forgalmi adóban keletkezett levonási jog miatti visszatérítési igényét – az előzőektől eltérően – a levonási jog keletkezése időpontját magában foglaló elszámolási időszak(ok) bevallása(i)nak – az Európai Unió Bírósága, illetve az Alkotmánybíróság döntésének közzétételétől, illetve kézbesítésétől számított 180 napon belül benyújtott – önellenőrzésével érvényesítheti. A határidő elmulasztása miatt igazolási kérelem benyújtásának nincs helye. A visszatérítést az önellenőrzés benyújtásának napjától számított 30 napon belül kell kiutalni.

10. Speciális szabályok

A társaságiadó-előleget és az energiaellátók jövedelemadóját az adóévi várható, éves fizetendő adó összegére az adóév utolsó hónapjának 20. napjáig kell kiegyesítenni, amelyről ugyanezen időpontig bevallást kell benyújtani. A bevallást az adózó az általános szabályok szerint önellenőrizheti.

A társaságiadó-előleg és az innovációs járulékelőleg összegének bevallása során elkövetett tévedés az önellenőrzés szabályai szerint nem módosítható. Az Art. 4. § (3) bekezdése szerint az adóra vonatkozó szabályokat abban az esetben kell az adóelőlegre alkalmazni, ha az Art. másként nem rendelkezik. Minthogy az adóelőleg összegének módosításáról az Art. 42. § (2)-(4), illetve (6) bekezdése az adó önellenőrzéssel történő korrekciójától eltérően rendelkezik, a társaságiadó-előleg és az innovációs járulékelőleg helyesbítése nem az önellenőrzés szabályai szerint, hanem ezen előírások alapján történhet.

Az adózó az adóelőleg módosítását kérheti az adóhatóságtól az Art. 42. § (2) bekezdése alapján, ha előlegét az előző időszak (év, negyedév, félév) adatai alapján fizeti, és számításai szerint adója nem éri el az előző időszak adatai alapján fizetendő adóelőleg összegét. [2003. évi XC. tv. 5. § (4) bek., 1996. évi LXXXI. tv. 26. § (2) bek.]

Nincs akadálya annak, hogy az adózó – a hiba észleléséből adódóan – a bevallott előlegnél magasabb összeget fizessen be.

Sajátos a környezetterhelési díjelőleggel kapcsolatos szabályozás, mivel a környezetterhelési díjról szóló 2003. évi LXXXIX. törvény 16. § (1) bekezdése alapján a kibocsátó a negyedévi díjelőleget a negyedév utolsó napjáig fizeti meg - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - a tárgyévet megelőző év tényleges kibocsátásai alapján fizetett teljes díj negyedének megfelelő összegben. Tehát alapesetben nincs mód önellenőrzésre, azonban kivételt fogalmaz meg a 16. § (3) bekezdése arra az esetre, ha a kibocsátó folyamatosan működtet kibocsátást mérő rendszert, mivel ez esetben a mérések alapján a folyó negyedévre irányadó díjelőleget kell megfizetni. Mivel nem az előző időszak adatai alapján fizeti a kibocsátó az előleget, ekkor lehetséges az önellenőrzés.